

Konwencja

Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi,

sporządzona w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.

(Dz. U. z 2009 r. Nr 20, poz. 107)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 16 maja 2005 r. została sporządzona w Warszawie Konwencja Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi.

Przekład

Konwencja Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi

Preambuła

Państwa członkowskie Rady Europy oraz inni Sygnatariusze niniejszej Konwencji,

zważywszy, że celem Rady Europy jest osiągnięcie większej jedności między jej członkami,

zważywszy, że handel ludźmi stanowi naruszenie praw człowieka oraz przestępstwo przeciwko godności i integralności istoty ludzkiej,

zważywszy, że handel ludźmi może prowadzić do zniewolenia ofiar,

zważywszy, że poszanowanie praw ofiar, ochrona ofiar i walka przeciwko handlowi ludźmi muszą być celami nadrzędnymi,

zważywszy, że wszelkie działania lub inicjatywy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi muszą być niedyskryminujące, brać pod uwagę równość płci, jak również podejście uwzględniające prawa dziecka,

przywołując oświadczenie Ministrów Spraw Zagranicznych Państw członkowskich Rady Europy złożone podczas 112 (14–15 maja 2003 roku) i 114 (12–13 maja 2004 roku) Sesji Komitetu Ministrów, wzywające do wzmocnienia działań Rady Europy w sferze handlu ludźmi,

mając na uwadze Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (1950 rok) i Protokoły do niej,

mając na uwadze następujące rekomendacje Komitetu Ministrów skierowane do Państw członkowskich Rady Europy: rekomendację Nr R (91) 11 o wykorzystywaniu seksualnym, pornografii i prostytucji oraz handlu w odniesieniu do dzieci i młodych osób dorosłych;

rekomendację Nr R (97) 13 dotyczącą zastraszania świadków oraz prawa do obrony; rekomendację Nr R (2000) 11 w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi dla celów wykorzystywania seksualnego oraz rekomendację Rec (2001) 16 o ochronie dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym, rekomendację Rec (2002) 5 o ochronie kobiet przed przemocą,

mając na uwadze następujące rekomendacje Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy: rekomendację 1325 (1997) o handlu kobietami i przymusowej prostytucji w państwach członkowskich Rady Europy, rekomendację 1450 (2000) o przemocy w stosunku do kobiet w Europie, rekomendację 1545 (2002) o kampanii przeciwko handlowi kobietami, rekomendację 1610 (2003) o migracji związanej z handlem kobietami i prostytucją, rekomendację 1611 (2003) o handlu organami w Europie, rekomendację 1663 (2004) Domowe niewolnictwo: zniewolenie, au pairs i korespondencyjne żony (mail-order brides),

mając na uwadze decyzję ramową Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 roku o zwalczaniu handlu ludźmi oraz decyzję ramową Rady Unii Europejskiej z dnia 15 marca 2001 roku o statusie ofiar w postępowaniu karnym i dyrektywę Rady Unii Europejskiej z dnia 29 kwietnia 2004 roku o wydawaniu zezwoleń na pobyt obywateli państw trzecich będących ofiarami handlu ludźmi lub będących obiektami działań ułatwiających nielegalną migrację, współpracujących z właściwymi władzami,

biorąc pod należną uwagę Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej oraz Protokół do niej o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, w celu polepszenia przewidzianej w nich ochrony oraz rozwoju zawartych w nich standardów,

biorąc pod należną uwagę inne międzynarodowe instrumenty prawne właściwe w sferze działań przeciwko handlowi ludźmi,

biorąc pod uwagę potrzebę przygotowania całościowego międzynarodowego instrumentu prawnego skoncentrowanego na prawach człowieka ofiar handlu ludźmi i ustanawiającego specjalny mechanizm monitoringu,

uzgodniły, co następuje:

Rozdział I

Cele, zakres zastosowania, zasada niedyskryminacji i definicje

Artykuł 1

Cele Konwencji

1. Celami niniejszej Konwencji są:

- a) zapobieganie i zwalczanie handlu ludźmi, przy zagwarantowaniu równości płci,
- b) ochrona praw człowieka ofiar handlu, stworzenie całościowego ramowego planu ochrony i pomocy ofiarom oraz świadkom, przy zagwarantowaniu równości płci, jak również zapewnienie skutecznego śledztwa i oskarżenia,
- c) promowanie współpracy międzynarodowej w działaniach przeciwko handlowi ludźmi.

2. W celu zapewnienia skutecznej implementacji jej postanowień przez Strony, niniejsza Konwencja ustanawia specjalny mechanizm monitoringu.

Artykuł 2

Zakres zastosowania

Konwencję niniejszą stosuje się do wszystkich form handlu ludźmi, zarówno krajowego, jak i międzynarodowego, związanego albo niezwiązanego z przestępczością zorganizowaną.

Artykuł 3

Zasada niedyskryminacji

Implementacja postanowień niniejszej Konwencji przez Strony, w szczególności korzystanie ze środków ochrony i promowania praw ofiar, będzie zapewniona bez dyskryminacji wynikającej z jakichkolwiek powodów takich jak: płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowych, majątek, urodzenie lub z jakichkolwiek innych przyczyn.

Artykuł 4

Definicje

Dla celów niniejszej Konwencji:

- a) „handel ludźmi” oznacza werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, z zastosowaniem groźby lub użyciem siły, bądź innych form przymusu, uprowadzenia, oszustwa, podstępny, nadużycia władzy lub wykorzystania słabości, wręczenia lub przyjęcia płatności lub korzyści dla uzyskania zgody osoby sprawującej kontrolę nad inną osobą, w celu wykorzystania. Wykorzystanie obejmuje, jako minimum, wykorzystywanie prostytutki innych osób, lub inne formy wykorzystywania seksualnego, przymusową pracę lub służbę, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, zniewolenie albo usunięcie organów,
- b) zgoda ofiary handlu ludźmi na zamierzone wykorzystanie określone w literze a niniejszego artykułu nie ma znaczenia, jeżeli posłużono się którąkolwiek z metod wymienionych w literze a,
- c) werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie dziecka celem jego wykorzystania jest uznawane za handel ludźmi nawet wówczas, gdy nie obejmuje żadnej z metod wymienionych w literze a niniejszego artykułu,
- d) „dziecko” oznacza osobę, która nie ukończyła osiemnastego roku życia,
- e) „ofiara” oznacza każdą osobę fizyczną będącą podmiotem handlu ludźmi zdefiniowanego w niniejszym artykule.

Rozdział II

Zapobieganie, współpraca i inne środki

Artykuł 5

Zapobieganie handlowi ludźmi

1. Każda Strona podejmie działania w celu ustanowienia lub wzmocnienia koordynacji krajowej pomiędzy różnymi organami odpowiedzialnymi za zapobieganie i zwalczanie handlu ludźmi.

2. Każda Strona określi lub wzmocni skuteczne założenia polityki i programy służące

zapobieganiu handlowi ludźmi poprzez takie środki jak: badania, informacje, kampanie uświadamiające i edukacyjne, inicjatywy społeczne i gospodarcze oraz programy szkoleniowe skierowane w szczególności do osób narażonych na możliwość stania się ofiarą handlu ludźmi oraz osób zawodowo zajmujących się zwalczaniem handlu ludźmi.

3. Każda Strona będzie promować podejście respektujące prawa człowieka oraz stosować strategię równouprawnienia płci i podejście wrażliwe na problemy dziecka w rozwoju, implementacji i ocenie polityk i programów, o których mowa w ustępie 2.

4. Każda Strona podejmie właściwe działania, jakie mogą okazać się konieczne w celu umożliwienia legalnej migracji, w szczególności poprzez rozpowszechnianie dokładnych informacji przez odpowiednie placówki, na warunkach umożliwiających legalny wjazd i pobyt na jej terytorium.

5. Każda Strona podejmie właściwe działania w celu zredukowania stopnia narażenia dzieci na stanie się ofiarami handlu, w szczególności poprzez stworzenie dla nich ochronnego otoczenia.

6. Działania podejmowane zgodnie z niniejszym artykułem obejmą, stosownie do okoliczności, organizacje pozarządowe, inne właściwe organizacje oraz czynniki społeczeństwa obywatelskiego zajmujące się zapobieganiem handlowi ludźmi oraz ochroną i pomocą ofiarom.

Artykuł 6

Środki zmniejszające zapotrzebowanie

W celu zniechęcenia do zaspokajania zapotrzebowania, sprzyjającego wszelkim formom wykorzystywania osób, w szczególności kobiet i dzieci, prowadzącego do handlu ludźmi, każda Strona przyjmie lub wzmocni działania ustawodawcze, administracyjne, edukacyjne, socjalne, kulturalne i inne, takie jak:

- a) badanie najlepszych praktyk, metod i strategii,
- b) podnoszenie świadomości w przedmiocie odpowiedzialności i ważnej roli mediów i społeczeństwa obywatelskiego w uświadamianiu podstawowego znaczenia zapotrzebowania, które leży u podstaw handlu ludźmi,
- c) kampanie informacyjne skierowane do konkretnych adresatów angażujące, gdy jest to właściwe, między innymi władze publiczne i podmioty odpowiedzialne za kształtowanie polityki,
- d) działania zapobiegawcze, włączając w to programy edukacyjne dla chłopców i dziewcząt w okresie nauki, które podkreślają niedopuszczalny charakter dyskryminacji ze względu na płeć i jej zgubne skutki, znaczenie zasady równości płci oraz godności i integralności każdej jednostki ludzkiej.

Artykuł 7

Działania podejmowane na granicy

1. Bez uszczerbku dla zobowiązań międzynarodowych dotyczących swobodnego ruchu osób, Strony wzmocnią, tak dalece jak to jest możliwe, środki kontroli granicznej, jakie mogą okazać się niezbędne do zapobiegania i wykrywania handlu ludźmi.

2. Każda Strona podejmie działania ustawodawcze lub inne stosowne działania, w celu zapobiegania, w miarę możliwości, wykorzystaniu środków transportu należących do komercyjnych przewoźników do popełniania czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z niniejszą Konwencją.

3. W razie konieczności i nie naruszając obowiązujących konwencji międzynarodowych,

działania te obejmą wprowadzenie w stosunku do przewoźników, włączając w to firmy transportowe, właścicieli lub operatorów wszelkich środków transportu, obowiązku upewnienia się, że wszyscy pasażerowie posiadają dokumenty podróży wymagane przy wjeździe do Państwa przyjmującego.

4. Każda Strona, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, podejmie działania niezbędne dla zapewnienia sankcji w przypadkach naruszenia obowiązku określonego w ustępie 3 niniejszego artykułu.

5. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia, zgodnie z jej prawem wewnętrznym, możliwości odmowy prawa wjazdu lub cofnięcia wiz osobom mającym związek z popełnieniem czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z niniejszą Konwencją.

6. Strony rozważą poszerzenie współpracy pomiędzy organami kontroli granicznej, między innymi, poprzez ustanowienie i utrzymywanie bezpośrednich kanałów wymiany informacji.

Artykuł 8

Zabezpieczenie i kontrola dokumentów

Każda Strona podejmie takie działania, jakie mogą okazać się konieczne dla:

- a) zapewnienia takiej jakości wydawanych przez siebie dokumentów podróży lub dokumentów tożsamości, która uniemożliwiałaby ich niewłaściwe użycie, łatwe sfalszowanie, czy nielegalne przerobienie, kopiowanie lub wystawianie, oraz
- b) zapewnienia integralności i zabezpieczenie dokumentów podróży i dokumentów tożsamości wydawanych przez Stronę lub w jej imieniu oraz zapobiegania ich nielegalnemu wytwarzaniu i wystawianiu.

Artykuł 9

Legalność i ważność dokumentów

Na wniosek innej Strony, Strona, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, sprawdzi w rozsądnym terminie legalność i ważność dokumentów podróży lub dokumentów tożsamości, wystawionych lub rzekomo wystawionych w jej imieniu, co do których istnieje podejrzenie, że są wykorzystywane dla celów związanych z handlem ludźmi.

Rozdział III

Środki ochrony i promowania praw ofiar gwarantujące równość płci

Artykuł 10

Identyfikacja ofiar

1. Każda Strona zapewni obecność w składzie właściwych organów osób wykwalifikowanych i wyspecjalizowanych w zapobieganiu i zwalczaniu handlu ludźmi, w identyfikowaniu i pomaganiu ofiarom, w tym dzieciom, oraz zapewni, że różne organy nawiążą współpracę między sobą, jak również z odpowiednimi instytucjami wspierającymi, w celu zapewnienia, że proces identyfikacji ofiar będzie następował z należyтым poszanowaniem szczególnej sytuacji kobiet i dzieci będących ofiarami, a w odpowiednich wypadkach, ofiarom będą wydawane pozwolenia na pobyt na warunkach określonych w artykule 14 niniejszej Konwencji.

2. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne, dla identyfikacji ofiar, stosownie do okoliczności we współpracy z innymi Stronami i odpowiednimi organizacjami wspierającymi. Każda ze Stron zapewni, że w wypadku, jeżeli właściwe organy mają uzasadnione podstawy, aby przypuszczać, że dana osoba jest ofiarą handlu ludźmi, to osoba ta nie zostanie wydalona z jej terytorium, dopóki proces jej identyfikacji jako ofiary przestępstwa, określonego w artykule 18 niniejszej Konwencji, nie zostanie zakończony przez właściwe organy i zapewni także, że osoba ta będzie korzystać z pomocy przewidzianej w artykule 12 ustęp 1 i 2.

3. W sytuacji gdy nie ma pewności co do wieku ofiary i istnieją powody, aby sądzić, że ofiara jest dzieckiem, to należy domniemywać, że ofiara jest dzieckiem i zapewnić jej specjalne środki ochrony do czasu zakończenia sprawdzania jej wieku.

4. Jeżeli pozostawione bez opieki dziecko zostanie zidentyfikowane jako ofiara, każda Strona:

- a) zapewni reprezentację dziecka przez kuratora, organizację lub organ odpowiedzialny za działanie w najlepszym interesie dziecka,
- b) podejmie niezbędne kroki w celu ustalenia tożsamości i obywatelstwa dziecka,
- c) podejmie wszelkie wysiłki w celu zlokalizowania rodziny dziecka, jeżeli jest to w najlepszym interesie dziecka.

Artykuł 11

Ochrona życia prywatnego

1. Każda Strona zapewni ochronę życia prywatnego oraz tożsamości ofiar. Dane osobowe ofiar będą przechowywane i używane w zgodzie z warunkami określonymi przez Konwencję o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych (ETS Nr 108).

2. Każda Strona podejmie działania dla zapewnienia, w szczególności, że tożsamość lub szczegóły umożliwiające identyfikację dziecka – ofiary handlu ludźmi nie będą podawane do wiadomości publicznej przez media, bądź w jakikolwiek inny sposób, poza wyjątkowymi sytuacjami, gdy ułatwi to odnalezienie członków rodziny, bądź zabezpieczenie dobra i ochrony dziecka.

3. Każda Strona rozważy przyjęcie, zgodnie z artykułem 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w wykładni Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, działań zachęcających media do ochrony życia prywatnego i tożsamości ofiar zarówno poprzez samoregulację, jak również poprzez działania regulacyjne podejmowane przez Państwo lub wspólnie z państwem.

Artykuł 12

Pomoc dla ofiar

1. Każda Strona podejmie takie ustawodawcze lub inne działania, jakie mogą być konieczne w celu pomocy ofiarom w odzyskaniu równowagi fizycznej, psychicznej i społecznej. Pomoc ta obejmie co najmniej:

- a) warunki życia zapewniające egzystencję, poprzez takie środki, jak: odpowiednie i bezpieczne zakwaterowanie, pomoc psychologiczna i materialna,
- b) dostęp do pomocy medycznej w nagłych wypadkach,
- c) pomoc tłumacza, w stosownych przypadkach,
- d) poradnictwo i informację, dotyczące w szczególności praw przysługujących ofiarom oraz dostępnych dla nich świadczeń, w języku dla nich zrozumiałym,

e) pomoc mającą na celu umożliwienie im przedstawienia i rozpatrzenia swoich praw i interesów na odpowiednim etapie postępowania karnego prowadzonego przeciwko sprawcom,

f) dostęp do edukacji dla dzieci.

2. Każda Strona w sposób należyty weźmie pod uwagę potrzeby bezpieczeństwa i ochrony ofiar.

3. Dodatkowo, każda Strona zapewni konieczną pomoc medyczną lub inną ofiarom legalnie przebywającym na jej terytorium, które nie mają odpowiednich środków i potrzebują takiej pomocy.

4. Każda ze Stron określi zasady na podstawie których ofiary legalnie przebywające na jej terytorium będą uprawnione do dostępu do rynku pracy, szkolenia zawodowego i edukacji.

5. Każda Strona podejmie działania, stosownie do okoliczności i na podstawie warunków przewidzianych w jej prawie wewnętrznym, w celu współpracy z organizacjami pozarządowymi, innymi odpowiednimi organizacjami lub też innymi czynnikami społeczeństwa obywatelskiego zajmującymi się pomocą ofiarom.

6. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia, że pomoc dla ofiary nie będzie uzależniona od jej zgody na występowanie w charakterze świadka.

7. W celu implementacji postanowień niniejszego artykułu, każda Strona dopilnuje, żeby świadczenia dla ofiar były zapewnione za ich zgodą i wiedzą z uwzględnieniem specjalnych potrzeb osób szczególnie narażonych oraz praw dzieci pod względem zakwaterowania, edukacji i właściwej opieki zdrowotnej.

Artykuł 13

Okres dochodzenia do równowagi i do namysłu

1. Każda Strona zagwarantuje w swoim prawie wewnętrznym okres dochodzenia do równowagi i do namysłu, trwający co najmniej 30 dni, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy aby sądzić, że osoba, o którą chodzi, jest ofiarą. Okres ten powinien być wystarczający, aby umożliwić zainteresowanej osobie dojście do równowagi, jak również uwolnienie się spod wpływu osób dopuszczających się handlu ludźmi lub podjęcie świadomej decyzji dotyczącej współpracy z odpowiednimi organami. W tym okresie nie można wykonać jakiegokolwiek nakazu wydalenia ofiary. Niniejsze postanowienie nie wyklucza działań prowadzonych przez właściwe władze na wszystkich etapach stosownych postępowań krajowych, w szczególności podczas prowadzonych postępowań przygotowawczych i sądowych dotyczących czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z niniejszą Konwencją. W tym okresie Strony zezwolą osobom zainteresowanym na pozostanie na ich terytorium.

2. W tym okresie, osoby, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, będą uprawnione do korzystania ze środków przewidzianych w artykule 12 ustęp 1 i 2.

3. Strony nie są zobowiązane do przestrzegania tego okresu jeśli sprzeciwia się to względem porządku publicznego lub jeśli okaże się, iż status ofiary został przyznany niewłaściwie.

Artykuł 14

Zezwolenie na pobyt

1. Każda Strona wyda ofiarom odnawialne zezwolenie na pobyt w jednej z poniższych sytuacji bądź w obu:

a) gdy właściwy organ uzna, że ich pobyt jest niezbędny ze względu na ich sytuację

osobistą,

b) gdy właściwy organ uzna, że ich pobyt jest niezbędny dla celów ich współpracy z właściwymi organami w zakresie postępowania przygotowawczego lub karnego sądowego.

2. Zezwolenie na pobyt dla dzieci będących ofiarami, gdy jest to niezbędne ze względów prawnych, będzie wydawane zgodnie z najlepszym interesem dziecka i stosownie odnawiane na tych samych warunkach.

3. Nieprzedłużenie lub wycofanie zezwolenia na pobyt podlega warunkom określonym w prawie wewnętrznym Strony.

4. Jeżeli ofiara złoży wniosek o inny rodzaj zezwolenia na pobyt, zainteresowana Strona weźmie pod uwagę fakt, że ofiara posiada, bądź posiadała zezwolenie na pobyt zgodnie z ustępem 1.

5. Mając na względzie zobowiązania Stron, do których odnosi się artykuł 40 niniejszej Konwencji, każda Strona zapewni, że wydanie zezwolenia zgodnie z tym postanowieniem nastąpi bez uszczerbku dla prawa ubiegania się i korzystania z azylu.

Artykuł 15

Odszkodowanie oraz prawne zadośćuczynienie

1. Każda Strona zapewni ofiarom dostęp, od momentu ich pierwszego kontaktu z właściwymi organami, do informacji dotyczących stosownych postępowań sądowych i administracyjnych, w języku dla nich zrozumiałym.

2. Każda Strona zapewni w swoim prawie wewnętrznym prawo ofiar do uzyskania bezpłatnej pomocy prawnej na warunkach określonych w jej prawie wewnętrznym.

3. Każda Strona zapewni w swoim prawie wewnętrznym prawo ofiar do uzyskania odszkodowania od sprawców.

4. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zagwarantowania ofiarom odszkodowania zgodnie z warunkami określonymi w jej prawie wewnętrznym, na przykład poprzez utworzenie funduszu odszkodowawczego dla ofiar bądź też poprzez działania lub programy mające na celu pomoc socjalną i integrację społeczną ofiar, które mogłyby być finansowane z aktywów uzyskanych dzięki zastosowaniu metod określonych w artykule 23.

Artykuł 16

Repatriacja i powrót ofiar

1. Strona, której ofiara jest obywatelem lub też na terytorium której posiadała ona prawo stałego pobytu w chwili wjazdu na terytorium Strony przyjmującej, z należyтым szacunkiem dla przysługujących ofierze praw, bezpieczeństwa oraz godności, ułatwi i wyrazi zgodę na jej powrót bez nadmiernej i nieuzasadnionej zwłoki.

2. Jeżeli Strona odsyła ofiarę do innego Państwa, to powrót ten powinien nastąpić z należyтым poszanowaniem bezpieczeństwa i godności tej osoby, jak również z uwzględnieniem stanu wszelkich postępowań prawnych związanych z faktem, że dana osoba jest ofiarą, oraz powinien być w miarę możliwości dobrowolny.

3. Na wniosek Strony przyjmującej Strona wezwana sprawdzi, czy osoba będąca ofiarą jest jej obywatelem lub też czy posiadała prawo stałego pobytu na jej terytorium w chwili wjazdu na terytorium Strony przyjmującej.

4. W celu ułatwienia powrotu ofierze nie posiadającej właściwych dokumentów, Strona, której obywatelem jest ofiara lub na terytorium której ofiara posiadała prawo stałego pobytu

w chwili wjazdu na terytorium Strony przyjmującej, wyrazi zgodę, na wniosek Strony przyjmującej, na wydanie takich dokumentów podróży lub innego upoważnienia, jakie mogą okazać się konieczne dla umożliwienia danej osobie wielokrotnego wjazdu na jej terytorium.

5. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne, dla stworzenia programów repatriacji, włączając w to odpowiednie instytucje krajowe i międzynarodowe, w tym organizacje pozarządowe. Programy te mają na celu ochronę ofiar przed ponowną wiktymizacją. Każda Strona powinna podjąć wszelkie starania dla reintegracji ofiar ze społeczeństwem Strony, do której ofiary powracają łącznie z reintegracją w systemie edukacji i na rynku pracy, w szczególności poprzez nabywanie i doskonalenie ich zdolności zawodowych. W odniesieniu do dzieci, programy te powinny obejmować korzystanie z prawa do edukacji oraz działania mające na celu zapewnienie odpowiedniej opieki albo przyjęcie ich przez rodziny lub odpowiednie instytucje opiekuńcze.

6. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla udostępnienia ofiarom, stosownie do okoliczności we współpracy z jakąkolwiek inną zainteresowaną Stroną, informacji kontaktowych dotyczących instytucji takich jak organy stosowania prawa, organizacje pozarządowe, przedstawiciele zawodów prawniczych mogący udzielać porad oraz organy opieki społecznej, które mogą im udzielić pomocy w kraju, do którego powracają, bądź są repatriowani.

7. Dzieci będące ofiarami nie będą zwracane do danego Państwa, jeżeli istnieje wskazanie, będące następstwem oceny ryzyka i bezpieczeństwa, że powrót ten nie leży w najlepszym interesie dziecka.

Artykuł 17

Równość płci

Każda Strona, stosując działania, do których odnosi się niniejszy rozdział, będzie dążyć do promowania zasady równości płci oraz stosowania strategii równouprawnienia płci w rozwoju, implementacji i ocenie tych działań.

Rozdział IV

Prawo karne materialne

Artykuł 18

Penalizacja handlu ludźmi

Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla uznania za przestępstwa czynów zawartych w artykule 4 niniejszej Konwencji, jeżeli zostały popełnione umyślnie.

Artykuł 19

Penalizacja korzystania z usług ofiar handlu ludźmi

Każda Strona rozważy podjęcie takich działań ustawodawczych lub innych, jakie mogą okazać się konieczne dla uznania za przestępstwa, zgodnie z jej prawem wewnętrznym, korzystania z usług będących formami wykorzystywania osoby określonymi w artykule 4 litera a niniejszej Konwencji, ze świadomością, że osoba ta jest ofiarą handlu ludźmi.

Artykuł 20

Penalizacja czynów związanych z dokumentami podróży lub tożsamości

Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla uznania za przestępstwa następujących czynów, jeżeli zostały popełnione umyślnie i w celu umożliwienia handlu ludźmi:

- a) fałszowanie dokumentów podróży lub tożsamości,
- b) podrabianie lub dostarczanie takich dokumentów,
- c) zatrzymywanie, usuwanie, ukrywanie, uszkodzanie lub niszczenie dokumentów podróży lub tożsamości należących do innej osoby.

Artykuł 21

Usiłowanie oraz pomocnictwo i podżeganie

1. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla uznania za przestępstwa popełnionych umyślnie pomocnictwa lub podżegania do dokonania któregośkolwiek z przestępstw określonych zgodnie z artykułem 18 oraz artykułem 20 niniejszej Konwencji.

2. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla uznania za przestępstwo, umyślnego usiłowania popełnienia przestępstw określonych zgodnie z artykułem 18 oraz artykułem 20 litera a niniejszej Konwencji.

Artykuł 22

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Każda Strona podejmie takie działania ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia, że osoba prawna może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za czyn uznany za przestępstwo zgodnie z niniejszą Konwencją, popełniony dla jej korzyści przez jakąkolwiek osobę fizyczną, działającą bądź samodzielnie, bądź wchodzącą w skład organu osoby prawnej, zajmującą pozycję wiodącą w obrębie danej osoby prawnej z uwagi na:

- a) uprawnienie do reprezentowania osoby prawnej,
- b) kompetencję do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej,
- c) kompetencję do sprawowania kontroli w obrębie osoby prawnej.

2. Poza przypadkami przewidzianymi w ustępie 1, każda Strona podejmie niezbędne działania dla zapewnienia, iż osoba prawna będzie mogła zostać pociągnięta do odpowiedzialności wtedy, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby fizycznej określonej w ustępie 1, umożliwił popełnienie przestępstwa określonego zgodnie z niniejszą Konwencją na korzyść tejże osoby prawnej przez osobę fizyczną działającą w ramach przysługujących jej uprawnień.

3. Z zastrzeżeniem zasad prawnych Strony, odpowiedzialność osoby prawnej może mieć charakter karny, cywilny lub administracyjny.

4. Powyższa odpowiedzialność nie wyklucza odpowiedzialności karnej osób fizycznych, które dopuściły się popełnienia przestępstwa.

Artykuł 23

Sankcje i środki

1. Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia, że czyny uznane za przestępstwa zgodnie z artykułami od 18 do 21 są karalne za pomocą skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji. Sankcje te w stosunku do przestępstw określonych zgodnie z artykułem 18, popełnionych przez osoby fizyczne, obejmą kary pozbawienia wolności, które mogą dać podstawę do ekstradycji.

2. Każda Strona zapewni, że osoby prawne pociągnięte do odpowiedzialności zgodnie z artykułem 22, będą podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom lub środkom karnym, w tym karom pieniężnym.

3. Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla umożliwienia jej skonfiskowania lub pozbawienia w inny sposób narzędzi i korzyści pochodzących z popełnienia czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z artykułami 18 i 20 litera a niniejszej Konwencji, bądź też mienia, którego wartość odpowiada tymże korzyściom.

4. Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla umożliwienia czasowego lub trwałego zamknięcia przedsiębiorstwa, które było używane do prowadzenia handlu ludźmi, nie naruszając przy tym praw osób trzecich działających w dobrej wierze lub dla umożliwienia odmówienia sprawcy, czasowo, bądź trwale, wydania zezwolenia na prowadzenie działalności, przy wykonywaniu której doszło do popełnienia tego przestępstwa.

Artykuł 24

Okoliczności obciążające

Każda Strona zapewni, iż następujące okoliczności będą uważane za obciążające przy określaniu wysokości kary za popełnienie czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z artykułem 18 niniejszej Konwencji:

- a) przestępstwo w sposób umyślny lub przez rażące niedbalstwo naraziło na niebezpieczeństwo życie ofiary,
- b) przestępstwo zostało popełnione przeciwko dziecku,
- c) przestępstwo zostało popełnione przez urzędnika państwowego przy wykonywaniu obowiązków,
- d) przestępstwo zostało popełnione w ramach działania w zorganizowanej grupie przestępczej.

Artykuł 25

Wcześniejsze wyroki skazujące

Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla umożliwienia uwzględnienia przy określaniu wysokości kary ostatecznych wyroków wydanych przez inną Stronę, w związku z popełnieniem czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z niniejszą Konwencją.

Artykuł 26

Klauzula niekaralności

Każda Strona, zgodnie z podstawowymi zasadami swojego wewnętrznego systemu prawnego, zapewni możliwość nie karania ofiar za ich udział w czynach bezprawnych w zakresie, w jakim były do tego zmuszone.

Rozdział V

Ściganie, oskarżanie i procedura karna

Artykuł 27

Wszczęcie postępowania na wniosek strony i z urzędu

1. Każda Strona zapewni, że wszczęcie postępowania przygotowawczego lub sądowego w stosunku do czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z niniejszą Konwencją nie będzie uzależnione od wniesienia przez ofiarę skargi lub oskarżenia, przynajmniej w sytuacji gdy przestępstwo zostało dokonane w całości lub w części na jej terytorium.

2. Każda Strona zapewni, aby ofiary przestępstwa popełnionego na terytorium innej Strony niż ta, gdzie przebywają, mogły wnieść skargę do właściwych władz Państwa ich pobytu. Właściwy organ, do którego wniesiono skargę, o ile sam nie ma kompetencji w tym względzie, przekaże skargę bezzwłocznie do właściwego organu Strony, na terytorium której przestępstwo zostało popełnione. Skarga zostanie rozpatrzona zgodnie z prawem wewnętrznym Strony, na terytorium której przestępstwo zostało popełnione.

3. Każda Strona zapewni, poprzez działania ustawodawcze lub inne, zgodnie z warunkami przewidzianymi w jej prawie wewnętrznym, każdej grupie, fundacji, stowarzyszeniu lub organizacjom pozarządowym, których celem jest zwalczanie handlu ludźmi, bądź ochrona praw człowieka, możliwość udzielenia ofierze za jej zgodą pomocy i wsparcia w trakcie trwających postępowań karnych dotyczących popełnienia czynu uznanego za przestępstwo zgodnie z artykułem 18 niniejszej Konwencji.

Artykuł 28

Ochrona ofiar, świadków i osób współpracujących z wymiarem sprawiedliwości

1. Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla udzielenia skutecznej i właściwej ochrony przed potencjalnym odwetem lub zastraszaniem, w szczególności w trakcie i po zakończeniu postępowania przygotowawczego lub sądowego, dla:

- a) ofiar,
- b) stosownie do okoliczności, osób, składających doniesienie o popełnieniu czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z artykułem 18 niniejszej Konwencji lub w inny sposób współpracujących z organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze lub sądowe,
- c) świadków, których zeznania dotyczą czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z artykułem 18 niniejszej Konwencji,
- d) w sytuacji gdy jest to konieczne, członków rodzin osób, o których mowa w literze a i c.

2. Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia i zaoferowania różnych rodzajów ochrony. Środki te mogą

obejmować: ochronę fizyczną, zmianę miejsca zamieszkania, zmianę tożsamości oraz pomoc w uzyskaniu pracy.

3. Dziecku będącemu ofiarą zostaną zapewnione specjalne środki ochrony, uwzględniające najlepszy interes dziecka.

4. Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia, gdy jest to niezbędne, właściwej ochrony przed potencjalnym odwetem lub zastraszaniem dla członków grup, fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych prowadzących działania określone w artykule 27 ustęp 3, w szczególności w trakcie i po zakończeniu postępowania przygotowawczego i sądowego przeciwko sprawcom.

5. Każda Strona rozważy zawarcie umów lub porozumień z innymi Państwami w celu implementacji postanowień niniejszego artykułu.

Artykuł 29

Organy wyspecjalizowane i jednostki koordynujące

1. Każda Strona podejmie takie środki, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia osób lub jednostek organizacyjnych wyspecjalizowanych w zwalczaniu handlu ludźmi i ochronie ofiar. Takie osoby lub jednostki organizacyjne będą posiadać niezbędną niezależność zgodnie z podstawowymi zasadami systemu prawnego Strony, w celu umożliwienia im sprawowania ich funkcji w sposób skuteczny i wolny od niewłaściwych nacisków. Osoby te lub personel jednostek organizacyjnych będą posiadać odpowiednie wykształcenie oraz środki finansowe do wykonywania swoich zadań.

2. Każda Strona podejmie takie środki, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia koordynacji polityki i działań jej resortów oraz innych organów publicznych w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi, stosownie do okoliczności, poprzez ustanowienie organów koordynujących.

3. Każda Strona wprowadzi oraz rozwinie szkolenia dla właściwych urzędników w zakresie zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi, w tym szkolenia na temat praw człowieka. Szkolenia mogą uwzględniać specyfikę instytucji i stosownie do okoliczności koncentrować się na metodach wykorzystywanych w celu zapobiegania takiemu handlowi, oskarżania osób dopuszczających się handlu ludźmi oraz ochrony praw ofiar, włączając w to ochronę ofiar przed osobami dopuszczającymi się handlu ludźmi.

4. Każda Strona rozważy ustanowienie Krajowych Sprawozdawców lub innych mechanizmów monitorowania działalności prowadzonej przez instytucje państwowe przeciwko handlowi ludźmi oraz implementacji wymogów określonych w prawie wewnętrznym.

Artykuł 30

Postępowania sądowe

Zgodnie z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a w szczególności z jej artykułem 6, każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla zapewnienia w toku postępowania sądowego:

- a) ochrony życia prywatnego ofiar i kiedy to odpowiednie, ich tożsamości,
- b) zapewnienia bezpieczeństwa ofiar i ich ochrony przed zastraszaniem, zgodnie z warunkami określonymi w prawie krajowym, a przypadku ofiar będących dziećmi, poprzez zaspokojenie ich potrzeb i zapewnienie ich prawa do szczególnych środków ochrony.

Artykuł 31

Jurysdykcja

1. Każda Strona podejmie takie środki ustawodawcze lub inne, jakie mogą okazać się konieczne dla ustanowienia swej jurysdykcji wobec każdego czynu uznanego za przestępstwo zgodnie z niniejszą Konwencją, gdy to przestępstwo zostało popełnione:

- a) na terytorium Strony, lub
- b) na pokładzie okrętu pływającego pod banderą tejże Strony, lub
- c) na pokładzie samolotu zarejestrowanego na podstawie prawa tejże Strony, lub
- d) przez jednego z jej obywateli lub przez bezpaństwowca, który posiada swoje zwykłe miejsce zamieszkania na jej terytorium, jeżeli przestępstwo to jest karalne według prawa karnego miejsca jego popełnienia lub jeżeli zostało popełnione poza obszarem jurysdykcji terytorialnej jakiegokolwiek Państwa,
- e) przeciwko obywatelowi Strony.

2. Każda Strona może, podczas podpisania lub składania dokumentu ratyfikacyjnego, akceptacji, zatwierdzenia bądź przystąpienia, poprzez oświadczenie adresowane do Sekretarza Generalnego Rady Europy, zastrzec prawo do niestosowania bądź stosowania tylko w szczególnych przypadkach lub warunkach zasad jurysdykcji ustanowionych w ustępie 1 litera d i e niniejszego artykułu, bądź jakiegokolwiek jego części.

3. Każda Strona podejmie takie środki, jakie mogą być konieczne dla ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw określonych w niniejszej Konwencji, w przypadkach gdy domniemany sprawca znajduje się na jej terytorium i po otrzymaniu wniosku o ekstradycję nie jest poddawany ekstradycji do innej Strony wyłącznie ze względu na swoje obywatelstwo.

4. W sytuacji gdy więcej niż jedna Strona uznaje swoją jurysdykcję w odniesieniu do domniemanego czynu uznanego za przestępstwo zgodnie z niniejszą Konwencją, zainteresowane Strony, stosownie do okoliczności, podejmą konsultacje celem określenia czyja jurysdykcja jest najwłaściwsza dla wniesienia oskarżenia.

5. Bez uszczerbku dla ogólnych norm prawa międzynarodowego, niniejsza Konwencja nie wyłącza jurysdykcji w sprawach karnych wykonywanej przez Stronę zgodnie z jej prawem wewnętrznym.

Rozdział VI

Współpraca międzynarodowa i współpraca ze społeczeństwem obywatelskim

Artykuł 32

Ogólne zasady i środki współpracy międzynarodowej

Strony, w możliwie najszerszym zakresie, będą współpracować ze sobą zgodnie z postanowieniami niniejszej Konwencji oraz poprzez zastosowanie odpowiednich międzynarodowych i regionalnych instrumentów, porozumień uzgodnionych na podstawie jednolitego lub wzajemnego ustawodawstwa oraz ich prawa wewnętrznego, dla celów:

- zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi,
- ochrony ofiar i pomocy ofiarom,
- postępowań przygotowawczych lub sądowych dotyczących czynów uznanych za przestępstwa zgodnie z niniejszą Konwencją.

Artykuł 33

Środki związane z zagrożonymi lub zaginionymi osobami

1. Jeżeli Strona w oparciu o posiadane informacje ma uzasadnione podstawy by przypuszczać, że życie, wolność, integralność fizyczna osoby, o której mowa w artykule 28 ustęp 1, znajduje się w bezpośrednim zagrożeniu na terytorium innej Strony, to Strona posiadająca informacje, w tej wyjątkowej sytuacji, przekaze je bezzwłocznie drugiej Stronie celem podjęcia właściwych działań ochronnych.

2. Strony niniejszej Konwencji mogą rozważyć wzmocnienie wzajemnej współpracy w zakresie poszukiwania zaginionych osób, w szczególności zaginionych dzieci, jeżeli dostępne informacje prowadzą je do przekonania, że dana osoba jest ofiarą handlu ludźmi. W tym celu strony mogą zawierać ze sobą umowy dwustronne lub wielostronne.

Artykuł 34

Informacje

1. Strona wezwana poinformuje niezwłocznie Stronę wzywającą o końcowym wyniku działań podjętych stosownie do niniejszego rozdziału. Strona wezwana poinformuje również niezwłocznie Stronę wzywającą, o jakichkolwiek okolicznościach, które czynią niemożliwym przeprowadzenie żadanego działania lub mogą je znacznie opóźnić.

2. Strona może, w granicach wynikających z jej prawa wewnętrznego i bez wcześniejszego wniosku, przekazać innej Stronie informacje uzyskane w ramach swoich własnych działań śledczych, jeśli uzna, że ujawnienie takich informacji mogłoby pomóc Stronie otrzymującej we wszczęciu lub prowadzeniu postępowań przygotowawczych lub sądowych dotyczących czynów uznanych za przestępstwa określone zgodnie z niniejszą Konwencją lub jeżeli informacje te mogłyby doprowadzić do wystąpienia przez tę Stronę z wnioskiem o współpracę na podstawie niniejszego rozdziału.

3. Przed przekazaniem tychże informacji Strona dostarczająca je może zażądać, aby pozostały poufne lub były wykorzystywane z zastrzeżeniem warunków. Jeżeli Strona otrzymująca nie może spełnić tego żądania, powinna poinformować o tym drugą Stronę, która wówczas rozstrzygnie, czy mimo to informacje powinny zostać przekazane. Jeżeli Strona otrzymująca informacje zaakceptuje warunki dotyczące wykorzystania informacji, wówczas będzie nimi związana.

4. Wszelkie żądane informacje dotyczące artykułów 13, 14 i 16, niezbędne dla zapewnienia praw przyznanych w tych artykułach, będą z należyтым poszanowaniem artykułu 11 niniejszej Konwencji bezzwłocznie przesyłane na wniosek zainteresowanej Strony.

Artykuł 35

Współpraca ze społeczeństwem obywatelskim

Każda Strona zachęci organy państwowe i urzędników publicznych, do współpracy z organizacjami pozarządowymi, innymi właściwymi organizacjami oraz członkami społeczeństwa obywatelskiego w nawiązywaniu strategicznych partnerstw dla osiągnięcia celów niniejszej Konwencji.

Rozdział VII

Mechanizm monitoringu

Artykuł 36

Grupa ekspertów do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi

1. Grupa ekspertów do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi (zwana dalej „GRETA”) będzie monitorować implementację niniejszej Konwencji przez Strony.

2. GRETA składać się będzie z minimum 10, a maksimum z 15 członków, z uwzględnieniem równego udziału kobiet i mężczyzn oraz czynnika geograficznego, jak również wszechstronnej, specjalistycznej wiedzy. Członkowie GRETA będą wybierani przez Komitet Stron spośród obywateli Państw-Stron Konwencji na okres 4 lat, z zastrzeżeniem możliwości jednokrotnego ponownego wyboru.

3. Wybory członków GRETA oparte będą na następujących zasadach:

- a) eksperci będą wybierani spośród osób o wysokiej moralności, znanych za ich uznane kompetencje w dziedzinie praw człowieka, udzielania pomocy i ochrony ofiarom oraz działań przeciwko handlowi ludźmi, bądź też posiadających doświadczenie zawodowe w obszarach objętych regulacją niniejszej Konwencji,
- b) będą sprawować swoje funkcje osobiście, będą niezależni i bezstronni w wykonywaniu swoich funkcji oraz zdolni do skutecznego wykonywania swoich obowiązków,
- c) dwóch obywateli tego samego państwa nie może być członkami GRETA,
- d) eksperci powinni reprezentować główne systemy prawne.

4. Procedura wyborów członków GRETA zostanie określona przez Komitet Ministrów w ciągu roku od wejścia w życie niniejszej Konwencji, po odbyciu konsultacji i uzyskaniu jednomyślnej zgody ze strony Państw-Stron Konwencji. GRETA przyjmie własny regulamin.

Artykuł 37

Komitet Stron

1. Komitet Stron składa się z przedstawicieli Państw-Stron niniejszej Konwencji wchodzących w skład Komitetu Ministrów Rady Europy oraz przedstawicieli Stron Konwencji nie będących członkami Rady Europy.

2. Komitet Stron będzie zwoływany przez Sekretarza Generalnego Rady Europy. Jego pierwsze posiedzenie odbędzie się w ciągu roku od wejścia w życie niniejszej Konwencji w celu dokonania wyboru członków GRETA. Kolejne spotkania będą odbywać się na wniosek jednej trzeciej Stron, Przewodniczącego GRETA lub Sekretarza Generalnego.

3. Komitet Stron przyjmie własny regulamin.

Artykuł 38

Procedura

1. Proces oceny dotyczył będzie Stron Konwencji i zostanie podzielony na etapy, których długość określi GRETA. Na początku każdego etapu GRETA dokona wskaże szczegółowe postanowienia, na których opierać się będzie proces oceny.

2. GRETA określi najważniejsze środki służące przeprowadzeniu tejże ewaluacji. GRETA może w szczególności przyjąć kwestionariusz dla każdego z etapów procesu oceny, który może służyć za podstawę do oceny implementacji przez Strony niniejszej Konwencji. Kwestionariusz ten zostanie skierowany do wszystkich Stron. Strony są zobowiązane do

udzielenia odpowiedzi na tenże kwestionariusz, jak również na każdy inny wniosek o udzielenie informacji ze strony GRETA.

3. GRETA może zwrócić się z prośbą o udzielenie informacji do społeczeństwa obywatelskiego.

4. Dodatkowo, GRETA, we współpracy z władzami krajowymi i ustanowioną przez te władze osobą kontaktową oraz w razie potrzeby, z pomocą niezależnych ekspertów krajowych, może organizować wizyty w poszczególnych krajach. Podczas tych wizyt, członkom GRETA mogą towarzyszyć specjaliści z poszczególnych dziedzin.

5. GRETA przygotowuje projekt raportu, zawierający analizę dotyczącą implementacji poszczególnych przepisów, na których opiera się ocena, a także sugestie i propozycje dotyczące sposobu w jaki dana Strona może rozwiązać problemy zidentyfikowane w wyniku przeprowadzonej oceny. Projekt raportu zostanie przekazany, w celu przedstawienia uwag Stronie poddawanej ocenie. Uwagi Strony zostaną wzięte pod uwagę przez GRETA przy opracowywaniu raportu.

6. Na tej podstawie GRETA przyjmie swój raport oraz wnioski dotyczące działań podejmowanych przez ocenianą Stronę w celu implementacji postanowień niniejszej Konwencji. Raport wraz z wnioskami zostanie przesłany do zainteresowanej Strony i do Komitetu Stron. Raport i wnioski GRETA wraz z ewentualnymi uwagami zainteresowanego Państwa, będą podane do publicznej wiadomości od chwili ich przyjęcia.

7. Nie naruszając postanowień ustępów od 1 do 6 niniejszego artykułu, Komitet Stron może przyjąć, na podstawie raportu i wniosków GRETA, rekomendacje adresowane do Strony: a) dotyczące działań, które powinny zostać podjęte w celu implementacji wniosków GRETA, w razie konieczności ustalając datę przedłożenia informacji na temat ich implementacji, i b) mające na celu wspieranie współpracy ze Stroną dla właściwej implementacji niniejszej Konwencji.

Rozdział VIII

Stosunek do innych międzynarodowych instrumentów

Artykuł 39

Stosunek do Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej

Konwencja niniejsza nie narusza praw i obowiązków wynikających z postanowień Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i dąży do wzmocnienia zapewnionej przez niego ochrony oraz rozwoju zawartych w nim standardów.

Artykuł 40

Stosunek do innych instrumentów międzynarodowych

1. Konwencja niniejsza nie narusza praw i obowiązków wynikających z innych instrumentów międzynarodowych, których Strony niniejszej Konwencji są lub staną się Stronami i które zawierają postanowienia w kwestiach uregulowanych niniejszą Konwencją oraz które zapewniają większą ochronę i pomoc ofiarom handlu ludźmi.

2. Strony Konwencji mogą zawierać ze sobą umowy dwustronne lub wielostronne w

sprawach będących przedmiotem regulacji niniejszej Konwencji, w celu uzupełnienia lub wzmocnienia jej postanowień albo w celu ułatwienia realizacji zasad w niej zawartych.

3. Strony, które są członkami Unii Europejskiej będą, w swoich wzajemnych stosunkach stosować reguły Wspólnoty i Unii Europejskiej w zakresie, w jakim istnieją reguły Wspólnoty i Unii Europejskiej dotyczące danego zagadnienia i dające się zastosować w konkretnej sprawie, o ile nie narusza to przedmiotu i celu niniejszej Konwencji oraz nie narusza jej pełnego stosowania wobec innych Stron.

4. Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie narusza praw, zobowiązań oraz obowiązków Państw oraz osób wynikających z prawa międzynarodowego, w tym międzynarodowego prawa humanitarnego oraz międzynarodowego prawa ochrony praw człowieka oraz w szczególności, tam gdzie ma to zastosowanie, Konwencji z 1951 roku oraz Protokołu z 1967 roku dotyczących statusu uchodźców wraz ze sformułowaną w nich zasadą nie wydalania.

Rozdział IX

Zmiany Konwencji

Artykuł 41

Zmiany Konwencji

1. Każda propozycja zmiany niniejszej Konwencji zgłoszona przez Stronę zostanie przekazana do wiadomości Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy i następnie zostanie przez niego przekazana do Państw członkowskich Rady Europy, wszystkich sygnatariuszy, każdego Państwa-Strony, Wspólnoty Europejskiej, do każdego Państwa zaproszonego do podpisania niniejszej Konwencji zgodnie z postanowieniami artykułu 42 oraz do każdego Państwa zaproszonego do przystąpienia do niniejszej Konwencji zgodnie z postanowieniami artykułu 43.

2. Każda zmiana zaproponowana przez Stronę zostanie przekazana do wiadomości GRETA, która przedstawi Komitetowi Ministrów swoją opinię w kwestii zaproponowanej zmiany.

3. Komitet Ministrów rozważy zaproponowaną poprawkę wraz z opinią przedstawioną przez GRETA, a następnie, po konsultacjach ze Stronami niniejszej Konwencji i po uzyskaniu ich jednomyślnej zgody, może zmianę przyjąć.

4. Tekst każdej zmiany przyjętej przez Komitet Ministrów zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu zostanie następnie przekazany Stronom do akceptacji.

5. Każda zmiana przyjęta zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie jednego miesiąca od dnia, w którym wszystkie Strony poinformowały Sekretarza Generalnego o jej akceptacji.

Rozdział X

Postanowienia końcowe

Artykuł 42

Podpisanie i wejście w życie Konwencji

1. Konwencja niniejsza będzie otwarta do podpisu dla Państw członkowskich Rady Europy, dla Państw nie będących członkami Rady Europy, które uczestniczyły w jej opracowaniu, oraz dla Wspólnoty Europejskiej.

2. Konwencja niniejsza podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia zostaną złożone Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

3. Konwencja niniejsza wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym dziesięć Państw, w tym co najmniej osiem Państw członkowskich Rady Europy, wyrazi zgodę na związanie się nią zgodnie z postanowieniami poprzedniego ustępu.

4. W stosunku do każdego Państwa wymienionego w ustępie 1 lub w stosunku do Wspólnoty Europejskiej, jeśli wyrażą swoją zgodę na związanie się Konwencją w późniejszym okresie, Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 43

Przystąpienie do Konwencji

1. Po wejściu w życie niniejszej Konwencji, Komitet Ministrów Rady Europy może, po zasięgnięciu opinii Stron niniejszej Konwencji i uzyskaniu ich jednomyślnej zgody, zaprosić każde Państwo nie będące członkiem Rady Europy, które nie uczestniczyło w opracowaniu niniejszej Konwencji, do przystąpienia do niej w drodze decyzji podjętej większością przewidzianą w artykule 20 litera d Statutu Rady Europy i przy jednomyślnym wyniku głosowania przedstawicieli Umawiających się Stron upoważnionych do zasiadania w Komitecie Ministrów.

2. W stosunku do każdego przystępującego Państwa, Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy dokumentu przystąpienia.

Artykuł 44

Terytorialny zakres stosowania

1. Każde Państwo lub Wspólnota Europejska może, w chwili podpisania lub w chwili składania dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, wskazać terytorium lub terytoria, do których niniejsza Konwencja będzie miała zastosowanie.

2. Każda Strona może w dowolnym późniejszym czasie w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy rozszerzyć stosowanie niniejszej Konwencji na każde inne terytorium wymienione w tejże deklaracji i za którego stosunki międzynarodowe jest odpowiedzialna lub w imieniu którego upoważniona jest podejmować zobowiązania. W stosunku do takiego terytorium Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia przyjęcia takiej deklaracji przez Sekretarza Generalnego.

3. Każde oświadczenie złożone na podstawie powyższych dwóch ustępów może, w stosunku do jakiegokolwiek wymienionego w niej terytorium, zostać wycofane poprzez notyfikację skierowaną do Sekretarza Generalnego Rady Europy. Wycofanie stanie się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia przyjęcia tej notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 45

Zastrzeżenia

Nie można składać żadnych zastrzeżeń w stosunku do jakiegokolwiek postanowienia niniejszej Konwencji, z wyjątkiem zastrzeżeń dotyczących artykułu 31 ustęp 2.

Artykuł 46

Wypowiedzenie

1. Każda Strona może w dowolnym czasie wypowiedzieć niniejszą Konwencję w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

2. Wypowiedzenie to stanie się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia przyjęcia notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 47

Notyfikacja

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje Państwom członkowskim Rady Europy, każdemu Państwu sygnatariuszowi, każdemu Państwu-Stronie, Wspólnocie Europejskiej, każdemu Państwu zaproszonemu do podpisania niniejszej Konwencji, zgodnie z postanowieniami artykułu 42 oraz każdemu Państwu zaproszonemu do przystąpienia do niniejszej Konwencji zgodnie z postanowieniami artykułu 43 o:

- a) każdym podpisaniu,
- b) złożeniu każdego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia,
- c) każdej dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji zgodnie z artykułami 42 i 43,
- d) każdej zmianie przyjętej zgodnie z artykułem 41 oraz dacie wejścia w życie tejże zmiany,
- e) każdym wypowiedzeniu uczynionym zgodnie z postanowieniami artykułu 46,
- f) każdym innym akcie, notyfikacji lub zawiadomieniu dotyczącym niniejszej Konwencji,
- g) każdym zastrzeżeniu złożonym na podstawie artykułu 45.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Warszawie, dnia 16 maja 2005 r. w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy przekaże uwierzytelnione odpisy każdemu Państwu członkowskiemu Rady Europy, każdemu Państwu nie będącemu członkiem Rady Europy, które uczestniczyło w opracowaniu niniejszej Konwencji, Wspólnocie Europejskiej oraz każdemu Państwu zaproszonemu do przystąpienia do niniejszej Konwencji.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,

- będzie niezmiennie zachowywana, z uwzględnieniem zastrzeżenia do artykułu 31 ustęp 1 litera d oraz oświadczenia w związku z artykułem 25 Konwencji.
- Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 22 października 2008 r.